

„UNISONO...”

Tisztelet kártársak! Az itt elhangzottak azt a szívtárad elhatározást érintik meg bennem, hogy újra önkritikák gyakoroljak. Amint már az előzők, vagy talán még a tavaszi önkritikámban mondtam, az ember vagyok, aki náncs elragadtatva saját ténykedéséről, aki beismeri, hogy egyik-másik lépése nem eléggé megfontolt lépés volt.

Betszemerem, én is egyszer jobbra, máskor balra csúsztam. Ezt persze nem politikai vonatkozásban értem, és remélem, hogy az elvtársak sem úgy értelmezik. Meg vagyok arról győződve, hogy politikai feddhetetlenségemről az elvtársak is — zódva.

(Valaki hátul, aki legjobban meg van győződve, meggyőződésem és torlókészültséssel ad kifejezést.)

Vegyük tehát sorba a vádakat, a célzásokat, lit van először ez a téglaugy. Tíz ezer darab téglát rendeltem. En rendeltem. Ez igaz. Bevallom, hogy házi építkezésinkhez elég lett volna nyolcezer is. Tévedtem. Nem jartam el kellő óvatossággal. Nem számítottam ki tegláról, téglára, a takarékoskossá szempontjait figyelembe véve azt a mennyiséget, ami éppen szükséges lett volna. De elvtársak! Azért hogy a tizezerből valólahol kétezer lemaradt, vagy idegen helyre maradt volna be, vagy be se futott sehova, nem vagyok felelős... En a kis házacskamát még a nyáron felépítettem, így minden célozgatást, hogy mintha én... a legnagyobb felháborodással visszautasítok... Mert ugyan, hogy képzelhető el józan észsel, hogy de nem is maradt le, mert bejött ide a gyárba az a téglá... Bejött, vagy nem jött be, rakódós elvtárs?

— Bejött, bejött... Egy részt felhasználunk, de többnyire az udvaron... Felöltjük vele az udvart...

— Na, az drága töltés lesz!

Ezek után rátrétek azokra a személynem körüli keringő sutfogalokra, melyek a magánéletemet veszik célba. Hogy az én magánéletem nem egészen a szocialista erkölcsök színeiben mozog. Alkítól, nekem, a nos

NÉMETH ISTVÁN:

Téli verebek

Erejét vesztett nap sugar világit, megrögtogaja szobám ablakát, hol keringyomra veréb farka száll.

Majd széjjelrebben, s száll, mint tarka felhő az úton dörgő vontató elől, s egy kör után a vén fára telepszik, melyen most zuzmára-lomb tündököl.

Es kám, az üvegen át is behalálk a zajos csip-csrip tanácskozás: ha néhan jöme egy négylábú végre, miképpen osztanak az áldomást?

De az úton csak gyerekek had viháncol, szánszó siklik, puffan a hógolyó. (Es huncut érzés fickándoz szívemben: hogy tiz évesnek lenni volna jó...)

Am verebeim elunják a várást, más tájra szállnak, vagy aludni tán? En itt maradtam, és lesem az esti villanó fényt a szomszéd ablakán...

EGERSZEGI FERENC:

Cigaretta

Ünötlan száll a füst, de hát nincs semmi kínja, gondja; a füzperonyi Harmóniát semmilyé sokszorozza. Szappantok és a csöpp hamut leverem megszokotlan. S míg eltűnődöm, hova jut, az íhlet lángra lobban.

embernek, mennyiszonyom van. Es, hogy alkítól, valamelyik is foglalkozom tovább bagatell dolgokkal... Tehát újra felülpoztam önök előtt lelkiismeretemet. Itt állok önpórtórámmal. Es most megmondom, ha az én ténykedésem, lelki alkatom ilyen gyakori és ószinte feltárásával más vállalatnál működnek, régen osztályvezető lennék... Eppen ezért kérem a kártársakat, hogy osztályvezetői előléptetésem iránt benyújtott kérésemet testületileg támogassák... (Leül. Ugyanakkor valaki feláll).

A kártárs önkritikáját megnyugtatónak találok, és teljes mértékben elfogadom. Mert aki ilyen érvesen, és elhathető módon gyakorol önkritikát, méltó minden megbecsülésre. Mi nem is érdemeljük meg a kártársat. A vállalat sem honorálta méltóan az ő nagyságát. Javaslom tehát, hogy a kártárs szavainál éljek: „amisono” járjunk közbe, hogy nevezek ki osztályvezetőnek ahhoz a „más” vállalathoz, melyet önkritikájában megemlíteni volt szives, a legrovidebb úton, hogy a jövő hónapban már ott mondassa el önkritikáját...

Sándor idegesen dobolt ujjaiával az asztalon, bizonytalan, esetlen lépéseket tett Vera felé, majd kétségbeesett arcfejezéssel hirtelen leült maga is az egyik székre. Vera gonosz kárörömmel nézte a férfi megálázását. Hagyta elnyúlni a csendet, mert tudta, hogy Sándornak annál nehezebb lesz elkezdenie. — Vera, én tudom, hogy már nem szeretsz. Nem kellek neked. Ne keressük, hogy ki a hibás. Csak Sanyika miatt jöttem. Apja vagyok mégis. Gondolj az ő jövőjére. Kérlek, gyere vissza hozzám!

— Az asszony ünökán vont egyet a vállán: — Erről nem vagyok hajlandó tárgyalni! — Vera, könyörgöm! — kezdte újra a férfi, — anya vagy. — Sanyika velem marad — szakította félbe az asszony ingerülten. — Ne fújd a régi nőiát. Legjobb, ha békén hagysz, és megkímélsz látogatóidtól! — Te csak hiszed, hogy olyan egyszerű az egész. — Veled együtt élni kibirhatatlanul nehéz!

Rájuk zuhant a csend. Tekintetük csoport össze csupán. Az asszony elszántsága a férfi kétségbeesével. — Mit vétettem ellened? — próbálkozott az megint. — Szerettelek. Nem bántottalak. Te hányzor csaltál meg? Utólag, Vera, mindig minden kiderül. De nem akarok én neked szemrehányást tenni. Megbocsájtanék most is a gyerektől.

— Utólag, — húzta el a szót gúnyosan az asszony —, megbocsájtanék? Hát azt hiszed, hogy törődöm az érzeszteddel? A nagylelkűségeddel? Mit gondolsz, ilyen nő amilyen én vagyok, igen, néz csak rám, aki után tolonganak a férfiak, az igazí férfiak, szerethet egyáltalán olyan senki házit mint te vagy? Az a rongyos ezerhatás, amit havonta összeszedtél, a ruházatomra is keves! Nem, öregem, elegem volt belőled!

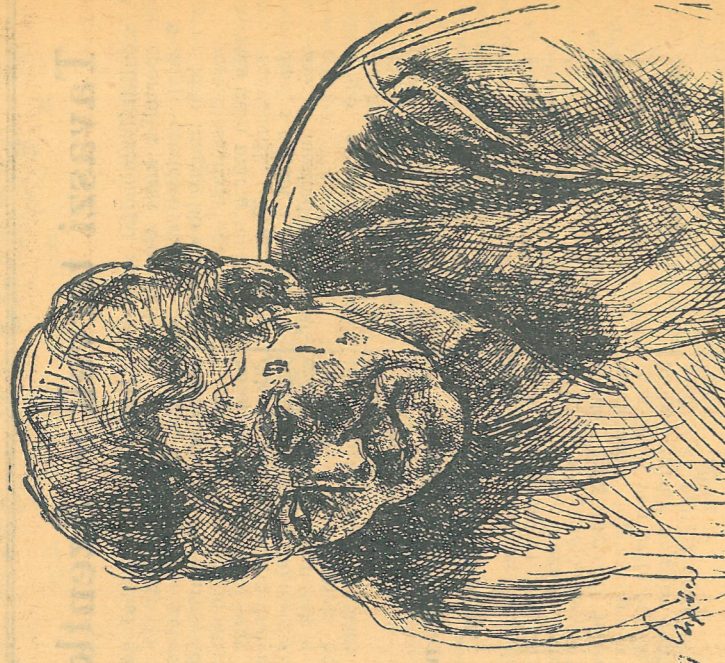
— Nagyon jól tudod, hogy miattad nem kerülhetem jobb állásba... — Hát most megszabadítalak magamtól! — csatant fel az asszony. (Sietnie kellett, randevója volt.) Légy nyugodt, lesz olyan, akinek keljen így is a havi négyezerje mellé!

A férfit előntötte az indulat. — Szóval eladod magad pénzért, mint egy ringyó!

— Micsoda?! — ugrott fel az asszony. — Rin-gyó?! Te parasz, te! Mars innen, takarodj! (Tiszkeletszózatvenhat ószán Sándor nyugatra szökött, s magával vitte Sanyikát...)

Az emlékező

(Egy munkásasszony portréja)

(Nagy Gyula rajza)

Két történet egy asszonyról

A nagy darab férfi egy pillanatra felemelkedett, és úgy csodálkozott rá a feleségére, mintha annak elment volna az esze.

— Hogy lehet ilyet kérdezni, Vera? — Csak — hallgatott el az asszony, s kezeivel szórakozottan matatott a ruhák között.

Egy idő után megint megszólalt bátoriatlanul: — Gábor?

— Mi bajod? — kérdezte vissza a férfi, most már kelletlenül.

— Nem lehetett volna úgy csinálni, hogy mi is menjünk veled? Gabika meg én?

— Mondtam már, hogy nem adtak családost beutalót.

Az asszony ezután kiment a konyhába kakaót megíteni Gabikának. Amikor bejött, öszszeharapta ajkait, mint a gyerek, ha sírással küszködik. Végül mégis uralkodott magán, s csak úgy vetette oda félvállról, könnyedén, mintha jelentéktelen dologról lenne szó: — Elmehettünk volna a saját pénzünkön... Farkasszeműt néztek, az asszonyban égött a fájdalom. A férfi felkapta a fejét, mint a vadász kutya, amikor szimatol. „Sejt valamit!” — cikázott át hirtelen a férfi agyán a sejtélem, s egyszerre előntötte a forróság. Igyekezett közömbös maradni.

— Sok pénzbe kerülne.

— Kibirnánk... — makacszkodott tovább az asszony.

— Fáradt vagyok, jobb, ha most egyedül pihelek.

— Nem pihenni mész! — robbant ki az asszonyból az elkeseredés.

— Hanem? — húzta ki magát vészjósló nyugalmal a férfi.

— Szeretkezni a titkárnőddel! Ölegetni, csókolni, meg az ágyában hentegetni! Azt hiszed, nem tudom régóta? Csak vártam, csak reméltem mindig, hogy majd megjön az eszed! De mit törődsz te a gyermekeddel, meg velem?

— Én nem törődöm veletek? — bódult el a férfi. — Nem látalak el pénzzel, mint egy királynőt?

— Pénz, pénz, mindig csak pénz! Nekem szív is kell! Miattad hagytam el első férjemet, s most kit kapiam benned? Uristen, kicsodát?! Vedd tudomásul, hogy én ezt nem bírom tovább! Nem túrom tovább!

— Nem? — nyíltak tágra a haragjól a férfi szeméi. — És ha úgy volna is, mit tudnál tenni? — Strici, csibézi! Hiába is jóssz így felém! Strici! Jajj, Istenem...

Vasmarok szorította a nyakát. Levegő után kapkodott, aztán elhomályosult előtte a világ, és féljg elveszítette az eszméletét. Időnként tompa fájdalom szagatta a fejét, s ha kinyitotta a szemét, a fal pirosintás rózsaí jártak vad táncot előtte. Majd a hajába túrt a vasmarok, halálra sápadt arcát beallította ütésre, s lesújtott a bal ököl.

A csapás nyomán kibugyvant a vér... (Gábor kellemesen üdült. Amikor hazatért, csupasz falak fogadták. S a falba vert szögek, melyeken moztatlanul lógtak a ruhák.)